

CLASICI
ROMÂNI

NICU GANE

Stejarul din Borzești

EDITURA
ANDREAS PRINT

01.02.1838 – 16.04.1916

CLASICI
ROMÂNI

NICU GANE

Stejarul din Borzești

EDITURA
ANDREAS PRINT

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GANE, NICU

**Stejarul din Borzești / Nicu Gane - București: Andreas
Print, 2015**

ISBN 978-606-8271-94-1

DIFUZOR EXCLUSIV:

AGENȚIA DE DIFUZARE IVO PRINT

Calea Griviței 158, subsol, sector 1, cod 010745, București,

Tel./Fax: 021.22.20.767; Tel. mob.: 0729.075.680

E-mail: ivo_print@yahoo.com

Site: www.editura-andreas.ro

© Editura ANDREAS, București, 2015

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii

Redactare: Laura-Ivona DUMITRU

Copertă: Editura Andreas

Tehnoredactare: Gheorghe DUMITRU

Bun de tipar: 10.05.2015; Coli de tipar: 9

Format (Z₆): 16/54x84 cm.

Stejarul din Borzești*

 fost odată un timp pe când Molna și Prutul nu făceau hotar între trei țări surori, pe când bourul moldovenesc era singur stăpân pe o țară largă, îndemânică, locuită de un popor ager și drept-pământean. De pe atunci deci și până în zilele noastre, rămas-a vorba din tată-n fiu, cum că un joc de copii se încinsese odinioară pe șesul Trotușului, nu departe de satul Borzești, sub un soare frumos de primăvară. În două tabere era despărțită ceata copiilor: una înfățișa tabăra tătarilor, ce se prăvale de la munți; cealaltă era tabăra Moldovenilor, sub comanda lui Ștefan, un copilandru cu plete blonde, cu ochi albaștri gânditori și cu inimă cutezătoare. Cel dintâi era fiu de țăran, cel al doilea, fiu de domn.

Ei însă se jucau la un loc pe iarbă verde, în răcoarea aerului, sub stăpânirea dreaptă a soarelui de primăvară. Și ambele tabere înarmate până-n dinți cu puști de soc, cu săbii de șindrilă, cu sulii de trestii, se băteau amarnic între ele de coteau văile Trotușului și se speriau toți graurii din tufărișuri. Iar comandanții călări pe fugari aprigi de nuiete, alergau când la aripa dreaptă, când la aripa stângă a oștirilor înșirate, și-și îmbărbătau soldații în luptă.

* Subiectul acestei povești mi-a fost istorisit de Vasile Alecsandri, proprietarul moșiei Borzești. (*n.a.*)

A ținut cât a ținut bătălia nehotărâtă, dar în sfârșit copilul cel cu ochi albaștri gânditori, care avea darul de a se război, moștenit de la tatăl său, învinse pe tătari, prinse pe Hanul lor, pe neastâmpăratul Gheorghie, și-l legă de un stejar bătrân, martur de cea dintâi izbândă a viitorului Domn.

Apoi toți hatmanii și căpitanii lui Ștefan se adunară împrejurul stejarului și prinseră să judece pe Hanul tătăresc, unii pentru vreo minge furată, alții pentru vreo cetate de hârtie dărâmată, tot fapte rele ce nu puteau fi iertate; iar bietul Han, cu ochii plecați în jos, își aștepta osânda abia stăpânindu-se de râs. În sfârșit, Ștefan, după ce ascultă părerea mai marilor oștirii sale, zise cu sprâncenele încrețite:

– Porunca Domniei mele este să-l spânzurați de creanga cea de sus, ca de pildă și altor neamuri!

Apoi nenorocitul Han fu legat cu frânghie de subsuoară și ridicat pe creangă în sus în salvele puștilor de soc și în strigătele de bucurie ale oștenilor învingători. Joc nebunatic, copilăresc, la care soarele, în măreția lui, se uita zâmbind, el care văzuse multe altele pe coaja noastră pământescă!

.....
Dar, o Doamne, ce se aude?... Ce clocot aduc apele Trotușului de sus în jos?... Un vifor se stârnește, de puterea căruia se leagănă în aer micul Han tătăresc, și pământul prinde să se clatine și să sune parcă s-ar fi răsturnat stâncile cele mari de la obârșiile Trotușului. Iar în timp ce Ștefan și întreaga lui oștire stăteau nedumeriți de vuietul ce se apropia, în timp ce micul Gheorghie, în brațele văzduhului, se gândi la cei ce-s spânzurați aievea, deodată se văzu o ceată nenumărată de adevărați tătari venind în goana mare a cailor spre dânșii... Ș-atunci... vai!... toți copiii, cuprinși de groază, apucară la fugă care-ncotro, uitând pe micul Gheorghie care,

atârnat de creanga stejarului, zâmbea încă în nevinovăția lui, neștiutor de urgia ce-l amenința. Da!... el zâmbea încă... dar atotvăzătorul soare încetă a zâmbi, căci în acel moment o suță de săgeți, o suță de sulii se înfipseră în trupul lui. Cerul se posomorî, frunzele și crengile copacului pătate de sânge copilăresc se clătinară înfiorate.

Treizeci de ani au trecut după această întâmplare, și micul Ștefan, schimbând sabia de lemn pe platoșul de oțel, se urcă de pe treaptă pe treaptă pe scara lumii, până ce ajunsese să fie numit la Direptate Domn al țării Moldovei, înscăunat și miruit de Mitropolitul Teoctist. Astfel făcându-se însuși *țitor peste toată țara*, începu viață grea și anevoioasă, tot în *războaie și osteleni** căci țara fiind bogată, largă și îndemânată, deștepta setea tuturor vecinilor.

Dar cu cât nevoile veneau mai grele peste dânsul, cu atât inimoșia lui creștea; și a voit Dumnezeu ca el să meargă din biruință în biruință și numele lui să se mărească tot mai mult, încât să răzbată peste hotarele Moldovei, departe în lumea apuseană și să răzbată prin pătura veacurilor până la noi. Iar el, Domn drept-credincios și pământean, de fiecare biruință, înălța câte o biserică spre mărturie nepieritoare de trăinicia neamului nostru asupra câmpiilor Dunării, pecetluind și sfințind această stăpânire cu sângele vărsat. Dar tot nu era liniștit. Un gând îndărătnic îl urmărea din copilărie, gândul micului Gheorghie ucis de tătari; și oriunde s-ar fi dus, orice-ar fi făcut, chipul cel oacheș și drăgălaș i se înfățișa neconținut, cerându-i parcă răzbunare.

Iată că într-una din zile i se aduce veste cum că o mulțime de oaste tătarească a năvălit în țară peste apa Nistrului, pusti-

* Letopisețul lui Grigore Ureche (*n.a.*)

TABEL CRONOLOGIC

1838 – La 1 februarie se naște, la Fălticeni, Nicolae Gane, fiul lui Matei și al Ruxandrei, într-o familie ce era atestată documentar de 400 de ani.

1843 – Este înscris la școala din Fălticeni; în particular, ia lecții de limba germană.

1847 – Își continuă studiile la Iași, la pensionul *Louis Jordan*.

1857 – Devine membru al Tribunalului din Suceava; ia parte la întâlnirile dedicate Unirii Principatelor Române.

1860 – Este numit președintele Tribunalului Suceava.

1863 – Primește funcția de prefect al județului Suceava, după care, la scurt timp, este numit prefect de Dorohoi, unde rămâne doi ani.

1865 – Cere transferul la Iași, unde devine membru al Societății „Junimea“.

1867 – Prezintă la „Junimea“ prima sa scriere „Fluierul lui Ștefan“. Publică „Fluierul lui Ștefan“ și „Piatra lui Osman“ în „Convorbiri literare“.

1868 – Practică avocatura. În „Convorbiri literare“ îi apare nuvela „Comoara de pe Rarău“.

1869 – Se căsătorește cu Sofia Stoianovici. Este numit procuror general la Curtea de Apel din Iași, apoi, în 1870, prefect de Iași, dar la sfârșitul anului demisionează.

1872 – Este ales deputat de Suceava și se implică în viața politică vremii. La 17 iulie devine primar al Iașului.

1873 – În „Convorbiri literare“, publică nuvela „Domnița Ruxandra“. Apar două volume, unul de nuvele, „Încercări literare“, și altul de poezii, „Poesii“, semnat cu inițialele N.G.

Cuprins

Stejarul din Borzești / 5
Aliuță / 12
Piatra lui Osman / 22
Astronomul și doftorul / 45
Comoara de pe Rarău / 50
Petrea Dascălul / 60
Catrințaș / 69
Hatmanul Baltag / 80
Zgârcitul / 91
Duduca Bălașa / 101
În vacanțe / 115

